

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

В. І. Маліванчук

У Законі України «Про вищу освіту» визначено, що одним із основних завдань закладу вищої освіти є: провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі.

Реформування освіти в Україні передбачає підготовку освіченої, творчої особистості та формування її фізичного й морального здоров'я. Вирішення цієї проблеми вимагає психолого-педагогічного обґрунтування змісту й методів освітнього процесу. В зв'язку з цим, вищі навчальні заклади активно впроваджують сучасні освітні технології, популярними серед яких є електронне та дистанційне навчання, навчання із залученням інтерактивних методик, навчання за технологією тренінгу тощо.

Питанням творчості та обдарованості займались у своїх працях такі автори: В. Андрєєва, З. Гільбух, О. Зазимко, О. Кульчицька, А. Леонтьєв, О. Матюшкін, В. Моляко, В. Роменець, Б. Теплов та ін.

Упровадження сучасних освітніх технологій, зокрема інтерактивних описане в працях В. Виготського, П. Гальперіна, В. Шаталова та ін. Про загальні аспекти педагогічних технологій йдеться у працях О. Падалки, Н. Волкової, М. Фіцули. Питання впровадження окремих педагогічних технологій знайшло висвітлення у працях П. Шеремети та Г. Каніщенка (кейс-метод), С. Сисоєвої, Б. Шуневич (дистанційна освіта), А. Алексюка, П. Юцявичене (модульне навчання).

Творча особистість має внутрішні передумови, що забезпечують її творчу активність, тобто не стимульовану ззовні пошукову та перетворювальну діяльність. Творча особистість володіє високим рівнем знань, потягом до нового, оригінального, вона вміє відкинути звичайне, шаблонне. Потреба у творчості є життєвою необхідністю.

Сучасні дослідники поняття «освітня технологія» пропонують різні визначення цієї наукової категорії. На основі аналізу наукової літератури виділено декілька підходів щодо тлумачення терміну «освітня (педагогічна) технологія»:

1. Освітня технологія як новітній засіб навчання.
2. Освітня технологія як педагогічна система.
3. Освітня технологія як сукупність дій (система дій) чи діяльність.
4. Освітня технологія як проект (модель) навчально-виховного процесу.
5. Освітня технологія як галузь науки або педагогічного знання чи наука.

На нашу думку, головними умовами застосування освітніх технологій у закладі вищої освіти є:

– перехід навчально-творчої діяльності студентів у наукову творчість (участь студентів у студентських наукових товариствах, наукових гуртках і групах, олімпіадах, конкурсах, педагогічних читаннях);

– використання поряд із традиційними завданнями завдань творчого розвитку особистості, де кожний студент набуває особливої цінності та значущості, і в першу чергу унікальністю свого існування;

– своєчасне виявлення творчих здібностей студентів, урахування їх індивідуальних та вікових особливостей; створення емоційної атмосфери спілкування.

Отже, освітній процес має сприяти формуванню творчого потенціалу студента та практичному його застосуванню в процесі навчання, побуті та життєдіяльності загалом. Для виконання цього ключового для вищої школи завдання потрібно створювати відповідні

дидактичні умови, активно впроваджувати сучасні освітні технології. Передбачені заходи мають охоплювати широкий спектр педагогічних сфер і мають бути максимально спрямовані на захист та розвиток творчих задатків особистості.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

УДК 37.012:373

КОНЦЕПЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Л. А. Мартинець

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року проголошує посилення кадрового потенціалу системи освіти, розвиток людини відповідно до її індивідуальних здібностей і потреб на основі навчання впродовж усього життя, виховання педагогічних кадрів на засадах власного неперервного професійного і творчого зростання, стимулювання високоякісної педагогічної праці на підставі об'єктивного її оцінювання згідно з вимогами освітньо-професійних програм [1].

Необхідно також зауважити, що стрімкість наукового поступу людства, поглиблення його перетворювального впливу на всі аспекти життєдіяльності та відповідне розширення освітніх завдань спонукають до визначення концептуальних засад сучасного освітнього середовища, що орієнтоване на інтереси особистості й адекватне тенденціям суспільного розвитку. Це означає, що завданням керівника загальноосвітнього навчального закладу є створення освітнього середовища для професійного розвитку вчителів. Тобто постає потреба позбавлення цього процесу ознак стихійності завдяки ефективному управлінню, що виступає невід'ємним атрибутом будь-якої діяльності та є передумовою її успішного виконання.

Провідною ідеєю концепції дослідження є розуміння того, що вдосконалення механізму управління освітнім середовищем професійного розвитку вчителів у загальноосвітньому навчальному закладі завдяки впровадженню відповідної системи, яка обґрунтована на всіх рівнях методологічного аналізу, є необхідною передумовою підвищення якості професійного розвитку вчителів.

Концепція містить три взаємопов'язаних концепти, що сприяють реалізації провідної ідеї дослідження.

Методологічний концепт передбачає застосування: філософських положень про цілісність і цілеспрямованість систем, соціальну роль управління; загальнонаукових ідей системного (А. Авер'янов, В. Афанасьєв, І. Блауберг, В. Кузьмін, В. Садовський, П. Щедровицький, Е. Юдін та інші), особистісно орієнтованого (Г. Балл, І. Бех, Є. Бондаревська, В. Бондар, І. Зимня, І. Зязюн, О. Пехота, Г. Селевко, В. Сериков, С. Сисоєва, І. Якиманська та інші), компетентнісного (Б. Ельконін, Г. Єльнікова, І. Єрмаков, Е. Зеєр, В. Краєвський, А. Маркова, А. Новиков, Дж. Равен, В. Сериков, А. Хуторський, В. Шадриков та інші), діяльнісного (Б. Ананьєв, Л. Виготський, Д. Ельконін, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Ю. Татур та інші), середовищного (О. Мітіна, В. Стрельников, І. Суліма, О. Тюрікова, О. Ярошинська, В. Ясвін та інші), культурологічного (В. Марєєв, Н. Карпова, Л. Коган, К. Щипанкіна та інші), синергетичного (О. Дубасенюк, В. Кремень, С. Кузікова, С. Курдюмов, М. Моїсєєв, І. Пригожин, Л. Ткаченко, Г. Хакен та інші), акмеологічного (Б. Ананьєв, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, А. Реан, Л. Рибалко та інші), андрагогічного